

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 21.06.2018 / SMDno-2018-1061

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain muuttamiseksi

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry:n jäsenenä Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain muuttamiseksi, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Valmisteluprosessista

SAMOK katsoo, ettei arpajaislain muutosprosessi ole täyttänyt hyvän lainvalmisteluprosessin edellytyksiä. Valmistelussa ei ole mielestämme huomioitu avoimuutta, osallistavuutta, asiantuntijoiden riittävää kuulemista tai huolellista kokonaiskuvan muodostamista. Erityisen kummeksuttavaa on hankkeen aikataulu ja lausuntokierroksen sijoittuminen yleiselle lomakaudelle. Hankkeessa, joka käynnistyi 22.5., esitysluonnos lähetettiin lausunnoille 21.6. ja jonka lausuntokierros päättyy jo 10.8. ei voida mahdollistaa kunnollista ja riittävää valmisteluaikataulua. Näillä reunaehdoilla riittävä asiaan perehtyminen ja esimerkiksi SAMOKin kaltaisen opiskelijajärjestön keskeisiin toimintaperiaatteisiin kuuluva jäsenistön kuuleminen ja osallistaminen on tehty käytännössä mahdottomaksi. Erityisen kohtuutonta tämä on siksi, että esitetyssä muodossaan muutos aiheuttaa merkittävän uhkan järjestötoiminnan rahoitukselle.

Lisäksi lausuntopyynnön lähettäminen varsin satunnaisella ja perustelemattomalta tuntuvalla otannalla on vaikeuttanut meidän kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia reagoida esitykseen. Erityisen valitettavaa tämä on siksi, että ehdotetut muutokset kaikkein suorimmin koskettavat juuri SAMOKin kaltaisia, valtakunnallista nuorisotyötä tekeviä järjestöjä.

Sisällöstä

Lakimuutoksen taustalla oleva taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäiseminen sekä vähentäminen on tärkeä ja kannatettava tavoite. Tavoitetta ei kuitenkaan voida saavuttaa ilman kattavaa ymmärrystä pelihaitoista ja niiden estämiskeinojen vaikutuksista, mikä tekee esitysluonnoksesta hätiköidyn ja harkitsemattoman. Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, rahapelihaittojen jakautumisesta eri väestöryhmien kesken ja niiden kustannuksista yhteiskunnalle on hyvin vähän tietoa.

Vastuullista lainvalmistelua olisi, että ensin kartoitettaisiin perusteellisesti ongelmat ja niiden vaikutukset, vasta sitten luotaisiin ratkaisut näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Nyt annetussa esitysluonnoksessa ehdotetaan siirtymistä suoraan järeisiin puuttumisen keinoihin, vaikkei vielä ole tietoa kevyempienkään keinojen vaikutuksesta. Tähän kytkeytyy myös esitysluonnokseen kirjatun, tunnistautumiseen liittyvän valtioneuvoston asetuksen jättäminen valmistelematta lakiesityksen kanssa rinnan.

Yleisiä huomioita

On huomionarvoista, että mikäli nyt esitetty uudistus olisi toteutettu ennen Veikkauksen, Raha-automaattiyhdistyksen ja Fintoton vuonna 2017 toteutettua fuusiota, olisi muutos koskenut ainoastaan Raha-automaattiyhdistyksen peliautomaatteja ja vaikuttanut siten ainoastaan sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitukseen. Nyt esitetty uudistus asettaa jo muutenkin pienimpiin rahoituksensaajiin kuuluvan nuorisotalon heikoimpaan asemaan.

Yleisemmin tarkasteltuna nykyisen kaltainen kansalaisjärjestöjen rahoitusjärjestelmä on jokseenkin ongelmallinen sen vahvan pelituottokytken vuoksi. Järjestelmää tulisi tästä syystä uudistaa yhdessä kaikkien kansalaisyhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena tulisi olla kaikkia toimijoita mahdollisimman yhdenvertaisesti kohteleva ja myös eettistä tarkastelua kestävä järjestelmä.

Lopuksi

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK pitää esitystä muilta osin erinomaisena, mutta näkee esityksen 14 c §:n varsin ongelmallisena ja toivoo sen perusteellista ja kiireetöntä uudelleenvalmistelua.

SAMOK ehdottaa, että esitysluonnos palautetaan valmisteluun 14 c §:n osalta. Samalla tulisi valmistella myös tunnistautumista koskeva valtioneuvoston asetusero, joka annettaisiin eduskunnalle lakiesityksen yhteydessä. Toisin kuin tähänastisessa valmistelussa, on jatkossa noudatettava hyvän lainvalmistelun periaatteita.

Lisäksi SAMOK esittää, että osana arpajaislain uudistusta käynnistettäisiin laaja pohdinta kansalaisjärjestöjen rahoitusmallin tulevaisuudesta. Nyt tehty esitys on jälleen yksi esimerkki siitä, ettei kansalaisjärjestöjen tarvitsemista taloudellisista toimintaedellytyksistä ja niiden lähteistä ole käyty keskustelua eikä niitä koskevaa lainsäädäntöä olla valmisteltu hallinnonalat ja sektorirajat ylittävänä kokonaisuutena.

Helsingissä 08.08.2018

Marko Grönlund
Puheenjohtaja

Miikka Lönnqvist
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Miikka Lönnqvist
Toiminnanjohtaja
miikka.lonnqvist@samok.fi
050 389 1018